

- maailma ja kertoen rakentuva identiteetti*. Miina Sillanpään säätiön julkaisuja A:5. Helsinki: Miina Sillanpään säätiö.
- ERIKSSON, MATS 1997: *Ungdomars berättande. En studie i struktur och interaktion*. Uppsala: Institutionen för nordiska språk.
- FORD, CECILIA – THOMPSON, SANDRA A. 1996: Interactional units in conversation: Syntactic, intonational, and pragmatic resources for the management of turns. — Elinor Ochs, Emanuel A. Schegloff & Sandra A. Thompson (toim.), *Interaction and grammar* s. 134–184. Cambridge: Cambridge University Press.
- GOODWIN, CHARLES 1984: Notes on story structure and the organization of participation. — Max Atkinson & John Heritage (toim.), *Structures of social action* s. 225–246. Cambridge: Cambridge University Press.
- HARNESS GOODWIN, MARJORIE 1990: *He-said-she-said: Talk as social organization among black children*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.
- HEINÄMAA, SARA 1996: *Ele, tyyli, sukupuoli*. Tampere: Gaudeamus.
- KORPIJAAKKO-HUUHKA, ANNA-MAIJA 2003: *Kyllä se lintupelotintaulujuttu siinä nyt on käsittelyssä. Afaattisten puhujien kielellisiä valintoja sarjakuva-tehtävässä*. Helsingin yliopiston fonetiikan laitoksen julkaisuja 46. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- LABOV, WILLIAM – WALETZKY, JOSHUA 1967: Narrative analysis. — J. Helm (toim.), *Essays on the verbal and visual arts* s. 12–44. Seattle: University of Washington Press.
- MARJANEN, KAARLO 1932: Puheen emotionillisesta sävelkulusta. Puhepedagogiikan psykologisen pohjan valaisua. — *Virittäjä* 36 s. 279–293.
- SACKS, HARVEY 1972: On the analysability of stories by children. — John J. Gumperz & Dell Hymes (toim.), *Directions in Sociolinguistics: The ethnography of communication* s. 325–345. New York: Holt, Rinehart & Winston.

MONIPUOLINEN TEOS KAKKOSKIELISESTÄ VUOROVAIKUTUKSESTA

Rod Gardner ja Johannes Wagner (toim.) *Second language conversations*. London: Continuum 2004. 292 s. ISBN 0-8264-6908-6.

Kakkoskielinen vuorovaikutus — eli keskustelut syntyperäisten ja ei-syntyperäisten kielenpuhujien välillä — on jo pitkään kuulunut toisen kielen omaksumisen tutkimuksen kiinnostuksen kohteisiin (Ellis 1985, 1994; Larsen-Freeman ja Long 1991). Kielen omaksumisen tutkijoiden lisäksi myös keskusteluanalyttikot

ovat viime vuosina kiinnostuneet kakkoskielisen vuorovaikutuksen analysoinnista. Kiinnostuksen heräämisestä on oiva osoitus Rod Gardnerin ja Johannes Wagnerin toimittama *Second language conversations* -kirja, joka sisältää kaksitoista artikkelia, joissa tarkastellaan kakkoskielistä vuorovaikutusta keskusteluanalyttisesti. Jo tätä

▷

kirjaa ennen keskustelunanalytikoiden kiinnostus kakkoskieliseen vuorovaikutukseen on näkynyt monissa artikkeleissa, esimerkiksi *Journal of pragmatics*- ja *Issues in applied linguistics* -lehtien erikoisnumeroissa, ja meillä Suomessakin Maija Kalinin (1995) ja Salla Kurhilan (2003) väitöskirjoissa.

Kun keskustelunanalyttikot ovat ottaneet kakkoskielisen aineiston analyysinsä kohteeksi, he ovat olleet kiinnostuneita eritoten kielen käytöstä. Kiehtova kysymys on, miten ja millä keinoin yhteistä ymmärrystä rakennetaan, kun mukana on osallistujia, jotka käyttävät keskustelussa jotakin muuta kieltä kuin äidinkieltään. Toisen kielen käytön ja kakkoskielisellemme vuorovaikutukselle tyypillisten ilmiöiden analysointi on myös *Second language conversations* -kirjan tavoitteena.

Toisen kielen omaksumisen (*second language acquisition*, SLA) tutkimusperinteeseen vanhastaan kuuluneen kiinnostuksen kohteen ja keskustelunanalyttisen menetelmän kohtaaminen on nostanut pohdittavaksi monia tärkeitä kysymyksiä. Kirjan johdannossa toimittajat toteavatkin kirjan olevan jatkoa sille keskustelulle, jonka Alan Firthin ja Johannes Wagnerin (1997) artikkeli »On discourse, communication, and (some) fundamental concepts in SLA research» aloitti. Artikkelissaan Firth ja Wagner kritisoivat kielen omaksumisen tutkimusta esimerkiksi siitä, että se keskittyy liiaksi oppimisen kognitiiviseen puoleen ja jättää sosiaalisen huomiotta. Heidän mukaansa kielen omaksumisen tutkimuksen tulisi olla tietoisempi kielen käytön kontekstuaalisista ja vuorovaikutuksellisista ulottuvuuksista. Wagner ja Firth peräänkuuluttivat myös aitojen vuorovaikutusaineistojen käyttöä elisitoidun, tutkimusta varten koejärjestelyjen avulla hankitun aineiston sijaan. Monet kielen omaksumisen tutkijat vastasivat Firthin ja Wagnerin kritiikkiin ja

myönsivät sen monelta osin oikeaksi, mutta totesivat, että SLA-tutkimuksen ensisijaisena tutkimuskohteena on kuitenkin kielen omaksuminen ja näin ollen kielen käytön tutkimus on vain osa sitä laajaa aluetta, joka SLA-tutkimuksen piiriin kuuluu (ks. esim. Kasper 1997).

Keskustelu tästä aihepiiristä on kuitenkin jatkunut, ja yksi paljon pohdittu kysymys tällä hetkellä on, miten toisen kielen oppimisen analysointiin pääsisi käsiksi keskustelunanalyttisin menetelmin (ks. esim. Brouwer ja Wagner 2004). Tämän aihepiirin tutkimus on kuitenkin vasta aivan alussa, ja *Second language conversations* -kirjan toimittajat toteavatkin kirjan johdannossa, että kirjan tarkoituksena ei ole niinkään tutkia kielen oppimista tai omaksumista sinänsä vaan kuvata yksityiskohtaisesti niitä vuorovaikutusympäristöjä ja keskustelun ilmiöitä, joissa ja joiden avulla kielen omaksumisen on mahdollista tapahtua. Tällainen mikroanalyttinen tarkastelu on tarpeen, jotta sen pohjalta voitaisiin myöhemmin luoda uutta, vuorovaikutuksellisempaa teoriaa kielen oppimisesta.

AUTENTTINEN AINEISTO, MONIPUOLISET ILMIÖT

Kirjan artikkelit avaavat kakkoskielisen vuorovaikutuksen maailmaan monta ikkunaa. Tarkastelun kohteena olevien ilmiöiden kirjo on laaja, ja aineistona olevat keskustelut on kerätty monenlaisista tilanteista: luokkahuonekeskustelujen ja työelämän vuorovaikutustilanteiden lisäksi mukana on niin puhelimesta kuin kasvokkainkin käytyjä arkikeskusteluja. Ilahduttavan lukuisa on myös tarkastelun kohteena olevien kielten määrä: englanninkielisten keskustelujen lisäksi kirjassa analysoidaan myös tanskan, japanin, ranskan, saksan ja suomen kielellä käytyjä kakkoskielisiä keskusteluja.

KORJAUKSET PÄÄOSASSA

Vaikka artikkeleissa esitelläänkin monia erilaisia ilmiöitä, niistä löytyy silti myös yhtenäisiä suuntauksia. Korjaus on kirjassa esitellyistä ilmiöistä se, josta piiryy monipuolisin kuva. Keskustelunanalyytissä tutkimustraditiossa korjaus määritellään toiminnaksi, jolla puututaan ongelmiin puheen tuottamisessa, kuulemisessa tai ymmärtämisessä. Korjauksen jäsentäminen onkin yksi kirjan hallitsevista teemoista juuri siksi, että kakkoskielisisä keskusteluissa on paljon korjauspotentiaalia: kun keskustelijoiden joukossa on ei-äidinkieliisiä puhujia, ymmärtämisen tai puheen tuottamisen ongelmat ovat väistämättä keskustelussa useammin läsnä kuin äidinkielisten puhujien välisessä vuorovaikutuksessa.

Yleinen kakkoskielisisä keskusteluita tehty korjausta koskeva havainto on, että korjaus näyttää liittyvän enemmän intersubjektivisuuden säilyttämiseen kuin kielellisten virheiden tai puutteiden oikaisemiseen. Jos korjauksella puututaan kielelliseen muotoon, tämä tapahtuu yleensä ei-syntyperäisen puhujan aloitteesta. Syntyperäisten puhujien aloitteesta tapahtuvat korjaukset liittyvät enemmän ymmärrysongelmien ehkäisemiseen tai korjaamiseen.

Ymmärtämisongelmien ehkäisemiseen liittyy CATHERINE E. BROUWERIN, GITTEN RASMUSSENIN ja JOHANNES WAGNERIN artikkeli, jossa analysoidaan upotettuja korjauksia (*embedded correction*). Heidän analysoimansa upotetut korjaukset tapahtuvat yleensä vierusparin jälkijäsenessä, jossa ne sujautetaan muun toiminnan sisään. Näitä korjauksia tehdään siksi, että vierusparin etujäsenessä on ollut ilmaus, joka on joko moniselitteinen tai kielellisesti puutteellinen ja joka saattaisi johtaa ymmärtämisen ongelmiin. (Ks. myös Kurhila 2001, 2003.)

Kielellisen muodon korjaamiseen liittyy

vät puolestaan BROUWERIN analysoimat korjaussekvenssit, joissa on kysymys ääntämisongelmista. Näissä sekvensseissä yleensä ei-syntyperäinen puhuja osoittaa olevansa epävarma jonkin sanan ääntöasusta. Syntyperäinen puhuja puolestaan reagoi epävarmuuden merkitsimiin ja tulee apuun ääntäen vaikeuksia tuottaneen sanan standardinmukaisessa asussa.

Ymmärtämisongelmista selvittää yhteistyöllä myös MARIA EGBERTIN, LILO NIEBECKERIN ja SABRINA REZZARAN artikkelissa esitellyssä erittäin pitkässä ja monipolvisessa korjaussekvenssissä. Heidän analyysinsa osoittaa, että vaikka yhteisen ymmärryksen rakennuspalikat alkavat olla vähissä, keskustelijat eivät silti anna periksi, vaan ymmärrysongelmia ratkotaan niin pitkään, että yhteinen sävel jälleen löytyy. Tämä ilmiö lienee yhteydessä tutkittavien keskustelujen autenttisuuteen: koska keskusteluilla on merkitystä keskustelijoille itselleen, he ovat myös valmiita panostamaan ymmärryksen rakentamiseen. Keskustelijoiden sinnikkyys näkyy myös HARRIE MAZELANDIN ja MINNA ZAMAN-ZADEHIN artikkelissa, jossa tarkastellaan suomen opintojen alkuvaiheessa olevien oppijoiden kahdenvälisiä keskusteluja. Mazeland ja Zaman-Zadeh analysoivat erityisesti sekvenssejä, joissa yksittäinen sana tuottaa ymmärrysongelman, ja havaitsivat, että oppijoilla on vähäisestä kielitaidostaan huolimatta moninaisia keinoja sanan merkityksen selittämiseen.

Myös JUNKO MORIN artikkelin aineisto on peräisin luokkahuoneesta, pienryhmäkeskustelusta, jossa japaninopiskelijoiden tehtävänä on haastatella luokkahuoneesta vieraana olevia syntyperäisiä japaninpuhujia. Morin mielenkiinto kohdistuu korjauksiin, erityisesti sellaisiin jaksoihin, joita SLA-tutkimuksissa on aikaisemmin nimetty merkitysneuvotteluiksi. Artikkelissaan Mori pohtii aikaisempaa merkitysneuvotteluista tehtyä tutkimusta ja toteaa, että edel-

leen tiedetään vain vähän siitä, miten ja millä keinoin toisen kielen oppijat ja käyttäjät osallistuvat keskustelutilanteisiin niin luokahuoneessa kuin sen ulkopuolellakin. Tämän takia mikroanalyttinen, yksityiskohtiin pureutuva tutkimus on edelleen tarpeen, ennen kuin ilmiöitä aletaan luokitella, vertailla tai laskea.

KESKUSTELUA IDENTITEETEISTÄ

Toinen kirjan artikkeleita yhdistävä ilmiö liittyy puhujaidentiteetteihin. Identiteettiä tarkastelee esimerkiksi SALLA KURHILA, jonka aineistona ovat asiointikeskustelut. Näissä toimistoihin, hotellin vastaanottoon tai linja-autoaseman infopisteeseen sijoituvissa asiointikeskusteluissa syntyperäiset puhujat näyttävät pysyntyvän institutionaalisessa identiteetissään, toimistovirkailijoina. He eivät helposti omaksu kielen asiantuntijan tai opettajan identiteettiä, vaikka siihen keskusteluissa tarjoutuisikin mahdollisuus. Jos asiantuntijan tai noviisin identiteetit nousevat keskustelussa näkyviksi, tämä tapahtuu yleensä ei-syntyperäisen puhujan aloitteesta.

Syntyperäiset puhujat pyrkivät kirjan artikkeleiden perusteella ylipäättään pikemminkin auttamaan kielellisesti taitamattomampia osallistujia kuin korostamaan omaa kielellistä asiantuntijuuttaan. Esimerkiksi TEREL SKÄRUP analysoi artikkelissaan sitä, millaisin keinoin keskusteluun osallistumaton tai kielellisesti taitamattomampi osallistuja voidaan vetää mukaan sananvaihtoon. Näiden keinojen joukossa keskustelun kielen valinta tai vaihtaminen on tärkeässä osassa.

Identiteetteihin ja niiden liikuteltavuuteen liittyy myös LORENZA MONDADAN artikkeli. Siinä tarkastellaan videoneuvotteluja, joissa äidinkieleltään saksan- ja ranskankieliset kirurgit neuvottelevat työhönsä liittyvistä kysymyksistä. Näissä neuvotteluissa

on neuvoteltava myös käytettävästä kielestä: siitä, puhutaanko saksaa, ranskaa vai englantia. Kielen vaihtuessa muuttuu myös näkemys siitä, miten muut neuvottelijaan tai neuvotteluryhmään suhtautuvat tai millä tavalla neuvottelijat itse itsensä esittävät. Mondada osoittaa analyysissään havainnollisesti, miten esimerkiksi saksankielisestä ryhmästä piiryy tilanteesta riippuen kuva ei-ranskaa puhuvana, ranskan kielen taitoisena, saksankielisenä tai monikielisenä ryhmänä.

KAKKOSKIELISET KESKUSTELUT OVAT NORMAALEJA KESKUSTELUJA

»It is doing the work that matters, not the talking about it», totesi Emanuel Schegloff, kun häntä haastateltiin keskusteluanalyysin käytöstä kakkoskielisen keskustelun analysoinnissa (Wong ja Olsher 2000: 126). Näyttää siltä, että tämän kirjan artikkeleissa panostetaan nimenomaan työn tekemiseen eli aineiston analysointiin. Esimerkiksi menetelmällisiä kysymyksiä ei sivuta kuin muutamassa kirjan artikkelissa (kuten JEAN WONGIN ja DAVID OLSHERIN artikkeleissa), ja niissäkin vain ohimennen.

Aikaisemmissa tutkimuksissa keskusteluanalyysin käyttöä kakkoskielisen vuorovaikutuksen analysoinnissa on kuitenkin pohdittu ansiokkaasti (Kalin 1995; Kurhila 2000; Schegloff, Koshik, Jakobý ja Olsher 2002). On mietitty esimerkiksi, hankaloittaako analyysin tekoa se, etteivät keskustelijat keskenään tai keskustelijat ja analyysoijat välttämättä jaa paljoakaan yhteistä kielellistä tai kulttuurista tietoa. Keskusteluanalyysin yhtenä perusajatuksena on, että juuri keskustelijoiden yhteinen tieto ja saman kulttuurin jäsenyys mahdollistavat keskustelukumppaneiden vuorojen tulkinnan. Kirjan artikkeleissa ei kuitenkaan pysähdytä pohtimaan esimerkiksi intersubjektiivisuuden toteutu-

misen edellytyksiä, vaikka analysoitava aineisto ja artikkeleissa esitetyt kysymykset antaisivat siihen oivan mahdollisuuden.

Kirjan toimittajat toteavat kirjan päälöydöksen olevan, että kakkoskieliset keskustelut ovat normaaleja keskusteluja. Niitä voidaan tutkia ja kuvata samoilla menetelmillä kuin äidinkielistenkin puhujien keskusteluja. Kirjan artikkelit osoittavatkin analyseillaan, että näin on. Näyttää siltä, että kakkoskielisestä vuorovaikutuksesta ei kovin helposti ole löydettävissä sellaista ilmiötä, jota ei löytyisi myös äidinkielisten puhujien vuorovaikutuksesta. Kirjassa on vain muutama artikkeli, joiden esittelemän ilmiön voisi ajatella olevan sidoksissa nimenomaan siihen tosiseikkaan, että mukana on ei-syntyperäisiä puhujia. JEAN WONG käsittelee artikkelissaan vuorojen välisiä taukoja (*delay*). Hän pohtii, saattaisiko näillä tauoilla olla kakkoskielisessä vuorovaikutuksessa erilainen tehtävä kuin syntyperäisten puhujien keskustelussa, jossa vuorojen välisten taukojen ja viivytysten ajatellaan usein liittyvän esimerkiksi preferoimattomaan toimintaan. Wong arvelee, että hänen analysoimissaan tapauksissa tauot saattavat liittyä siihen, että kakkoskielisen keskustelun vuorovaihtoa ohjailevat osittain erilaiset normit kuin syntyperäisten puhujien keskusteluissa.

Kakkoskieliselle keskustelulle tyypillisenä olisi mahdollista pitää myös DONALD CARROLLIN ja DAVID OLSHERIN esittelemiä ilmiöitä. Carroll tutkii artikkelissaan ei-syntyperäisten puhujien tuottamia vuoron aloituksia, joissa on usein itsekorjauksia, uudelleenaloituksia ja taukoja. Hän kuitenkin havaitsee, että kielen oppijat käyttävät uudelleenaloituksia keskustelussa samaan tapaan kuin syntyperäisetkin, esimerkiksi siksi, että osa aloituksesta on osunut päällekkäispuhuntaan edellisen vuoron kanssa.

Olsruhin tarkastelun kohteena ovat puhumalla aloitetut ja eleiden avulla loppuun

saatetut vuorot. Olsruh pohtii artikkelissaan kiinnostavasti sitä, mikä on vuoro ja voiko elein loppuun saatettuja lausumia nimittää vuoroiksi (*turn*), koska vuoron määrittämään kuuluu käsitys siitä, että vuorot ovat kieliopillisesti, pragmaattisesti tai intonaation kannalta selvästi loppuun saatettuja. Hänen tarkastelemaansa »hybridivuorot» ovat syntaktisesti ja intonaation kannalta keskeneräisiä, vaikkakin pragmaattisesti loppuun saatettuja. Olisi helppo ajatella, että ei-syntyperäiset puhujat lopettavat vuoronsa eleiden avulla, koska heillä on vaikeuksia löytää sanoja ilmaisemaan haluamaansa merkityssisältöä ja että Olsruhin esittelemä ilmiö olisi näin ollen kakkoskieliselle keskustelulle ominainen. Olsruh kuitenkin käyttää artikkelissaan aineistona myös syntyperäisten puhujien välisiä keskusteluja. Niistä on löydettävissä samanlainen ilmiö, jolla voi olla monia erilaisia vuorovaikutuksellisia tehtäviä. Olsruhin artikkeli nostaa kin pohdinnan kohteeksi metodologisen kysymyksen siitä, olisiko äidinkielisten puhujien välisten keskusteluiden käyttö vertailuaineistona kakkoskielistä vuorovaikutusta analysoitaessa entistä useammin tarpeen. Tässä artikkelissa vertailuaineistosta näyttää olevan selvä analyttinen hyöty.

Myös aikaisempien tutkimusten käyttö vertailuaineistona on mahdollista. Näin tekee artikkelissaan ROD GARDNER, joka analysoi syntyperäisten puhujien tuottamia useamman vuoron rakenneyksikön mittaisia kysymyksiä. Hänen analysoimissaan tapauksissa puhujat esittävät kysymyksen, jota he sitten heti samassa vuorossaan muotoilevat toisenlaiseen kielelliseen asuun — joskus useammankin kerran peräjälkeen. Voisi ajatella, että natiivit muokkaavat puhettaan, jotta siitä tulisi ei-syntyperäiselle puhujalle ymmärrettävämpää. Pohdittuaan syntyperäisten vuorovaikutuksesta tehtyjä samantyyppisiä havaintoja Gardner kuitenkin päätyy toteamaan, että

kysymysten uudelleenmuotoilu liittyy pikemminkin pyrkimyksiin välttää preferoimattomia vastauksia kuin ymmärtämisen helpottamiseen.

LOPUKSI

Second language conversations on ensimmäinen keskustelunanalyttistä kakkoskielitutkimusta laajasti esittelevä kokoomateos. Siinä onnistutaan kartoittamaan kakkoskielisen vuorovaikutuksen kenttää laajasti ja monipuolisesti niin tutkittujen ilmiöiden, vuorovaikutustilanteiden kuin vuorovaikutuksessa käytettyjen kielenkin suhteen. Vaikka monipuolisuus onkin ansio, olisi kirjan luettavuus kuitenkin todennäköisesti parantunut, jos se olisi jaettu esimerkiksi ilmiöiden, käytetyn aineiston tai tutkittujen kysymysten mukaan selvemmin eri osioihin. Koska kirja on ensimmäinen näin laaja teos, jossa keskustelunanalyysia käytetään systemaattisesti kakkoskielisen keskustelun analysointiin, olisi sen artikkeleiden toivonut sisältävän enemmän metodologista pohdintaa. Esimerkiksi litterointikysymyksiä kirjassa käsitellään vain lyhyesti johdannossa, vaikka litterointi on olennainen osa keskustelunanalyttistä tutkimusprosessia ja ei-syntyperäisten puhujien puheen litterointi paikoin hyvin haasteellista. Ylipäätään kakkoskielisten keskustelujen litterointikysymyksistä on kirjoitettu yllättävän vähän (ks. kuitenkin Markee 2000).

Kirja inspiroi kuitenkin varmasti jokaisen syntyperäisten ja ei-syntyperäisten puhujien vuorovaikutuksen tutkijaa. Se tarjoaa kiinnostavia näkökulmia myös kielenopetuksesta kiinnostuneille, koska se onnistuu valaisemaan varsin laajasti kysymystä siitä, mitä vuorovaikutuksellisesti tarkoittaa olla toisen kielen puhuja. Kirjassa on laaja ja teemoja yhteen kokoava johdanto, jossa kuvataan myös keskustelunanalyttinen tutkimusprosessi tiiviisti mutta seikkaperäi-

sesti. Menetelmää tuntematonkin lukija pääsee johdannon avulla hyvin perille tavasta, jolla keskustelunanalyttistä tutkimusta tehdään, sekä niistä näkemyksistä, joille metodi perustuu.

Koska kakkoskielisen vuorovaikutuksen keskustelunanalyttinen tutkimus on melko uutta, monet kirjan artikkeleissa esitellyistä tutkimuksista ovat vielä alkuvaiheessa. Silti kirja täyttää sen tehtävän, mikä se itselleen johdannossa asettaa: se kuvaa kakkoskielistä vuorovaikutusta, toisen kielen käyttöä ja niitä vuorovaikutuksen ilmiöitä, joissa kielen omaksumisen on mahdollista tapahtua. ■

NIINA LILJA

Sähköposti: nililja@campus.jyu.fi

LÄHTEET

- BROUWER, CATHERINE – WAGNER, JOHANNES 2004: Developmental issues in second language conversation. – *Journal of applied linguistics* 1 s. 29–47.
- ELLIS, R. 1985: *Understanding second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- 1994: *The study of second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- FIRTH, ALAN – WAGNER, JOHANNES 1997: On discourse, communication, and (some) fundamental concepts of SLA research. – *The modern language journal* 81 s. 285–300.
- Issues in applied linguistics* 2000, 11 (1).
- Journal of pragmatics* 1996, 26 (2).
- KALIN, MAIJA 1995: *Coping with problems of understanding: Repair sequences in conversations between native and non-native speakers*. Jyväskylä: Studia Philologica Jyväskylänensia.
- KASPER, GABRIELE 1997: »A» stands for acquisition: A response to Firth and

- Wagner. – *Modern language journal* 81 s. 307–312.
- KURHILA, SALLA 2000: Keskustelunalyysin esittelyä ja rajankäyntiä — kaksokielisten keskustelujen haaste. – Kari Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh (toim.), *Kieli, diskurssi ja yhteisö* s. 359–381. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- 2001: Correction in talk between native and non-native speaker. – *Journal of pragmatics* 33 s. 1083–1110.
- 2003: *Co-constructing understanding in second language conversation*. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- LARSEN-FREEMAN, DIANE – LONG, MICHAEL H. 1991: *An introduction to second language acquisition research*. New York: Longman.
- MARKEE, NUMA 2000: *Conversation analysis*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
- SCHEGLOFF, EMANUEL – KOSHIK, IRENE – JAKOBY, SALLY – OLSHER, DAVID 2002: Conversation analysis and applied linguistics. – *Annual review of applied linguistics* 22 s. 3–31.
- WONG, J. – OLSHER, D. 2000: Reflections on conversation analysis and nonnative speaker talk: An interview with Emanuel A. Schegloff. – *Issues in applied linguistics* 11 s. 111–128.

Suomi vieraana kielenä -oppimateriaalit

Eila Hämäläinen – Leena Silfverberg

Kiva juttu!

Suomea venäjänkielisille

Suomen kielen oppikirja venäjänkielisille maahanmuuttajille. Kirja esittelee jokapäiväisessä elämässä keskeistä sanastoa, tutustuttaa kielen perusrakenteisiin ja antaa tietoa Suomesta ja suomalaisista. Säännöt ja selitykset myös venäjäksi.

Leena Silfverberg – Leila White

Supisuomea

Vieraskielisille aikuisille suunnatussa suomen kielen peruskurssissa harjoitellaan erilaisia arkipäivän puhe-tilanteita ja esitellään havainnollisesti suomen kielen kielioppi. YLE Opetusohjelmien tuottamaan Supisuomea-monimediasarjaan liittyy lisäksi CD, TV-ohjelma (myös video- ja DVD-tallenteena) sekä verkkokielikoulu (www.yle.fi/opinportti/supisuomea).

Tulossa:

Ideareppu *Kommunikatiivisia harjoituksia suomen tunnille*

Suomea jokaiseen päivään *Sanastoharjoituksia*

FINN LECTURA

Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki
p. 020 7489 485 f. (09) 1464 370
www.finnlectura.fi